

# Poemes

---

## *al-russafi*

**(Abu 'Abd Allah ibn Galib)**

*versio en llengua valenciana  
seleccio i traduccio: Albert Cuadrado*

### A)PAÏSAGES

#### **UN PI EN EL JARDI**

El jardi mostra el rovell de la font  
les aigües de la qual competixen en la brisa;  
i junt a la corrent empina el seu tronc  
un pi que penetra en ses entranyes.  
Pareixen, ell i les seues arrels,  
per a on l'aigua s'escampa en ones,  
una serp enroscada en les cries.

#### **COM SI FORA ARGENT**

Com si fora argent  
corre la riera,  
les entranyes ocultes  
i el mant blau;  
i un pi en l'aigua  
argolles trena.

#### **LA RIERA EN ESTIU**

Les sequies ho anaren agotant

fins a que amaneixque  
com el floc d'un cacherulo.

## **LA RIERA DE LA MEL (2)**

Les teues vores, oh riu de la mel,  
¡que be que calmen la set d'un cor  
pel teu amor derretit com l'eco!  
No m'invita la set a qualsevol atre riu  
Puix sempre eres entretingut en les hores de folgança.

-----  
(2)es un lloc prop de Malaga.  
-----

## **LA SENIA**

Gemequen en tal tristor  
que cativa a les animes.  
Al vore-la entre les encanyigades  
la terra seca diu: "No'm toques".  
Les flors somriuen quan plora  
en llagrimes que ignoren les desgracies,  
i dels seus papells ix una espasa  
la baina de la qual es tambe empunyadura.

## **B)POEMES D'AMOR**

### **EL BANY**

Mira els mes bonics perinfolls meus  
que te fan oblidar la primavera;  
si la mar poguera fer-se de jardins  
haguera arreplegat este verger admirable.  
Me rega Deu en llagrimes dels meus ulls  
i el foc de mon pit no'm protegixc;  
el dolor no el sent nomes en el pit  
quan desgraciat soc tot yo sancer.  
¿Quina opinio te mereixc,  
a tu que estas segur dins de mi?  
¿No soc, potser, el mes fermos alberc?

### **LA POMA**

Li han regalat una poma roja,  
del color de les seues galtes.  
Ha vullgut besar-la i la poma  
sa boca ha visitat  
en contra del desig dels ulls.  
¡Flors de les seues pupiles,  
deixeu que m'acoste a ses galtes!  
¿Per que s'acosta la poma  
fins a la margarita de sa boca  
a tocar a la porta del desig?  
Acas havia pres sa fragancia  
de l'aroma de sos llavis  
i ara aplega, avergonyida,  
a tornar-los el seu perfum.

### **EL JOVE DORMIT**

Prim com una branca,  
la gracia de son cos furtada pel somi,  
dormia, la galta  
expirant suor, i pensi al vore-lo:  
Estes roses se reguen en sa propia rosada.

### **EL JOVE ESVELT**

Alegre sobre l'arenal, esvelt,  
son propi aire el cimbria  
en el jardí de la joventut.  
La nit es tan fosca com sos refillols,  
¡Vullguera que sa presencia desfera  
les tenebres de la foscor!  
Els dic: "Ha comes un crim contra mi,  
pero ¿a on està la sanc? ¿a on les seues armes?"

### **EL FUSTER**

Me digueren un dia al vore-lo, esquiu  
com una gasela jugant en sa manada:  
"ell es fuster". I yo respongui:  
Potser que son ofici haja depres  
serrant els cors en els seus ulls.  
¡Desgraciades les fustes que va a tallar!

Fusteja unes vegades i unes atres colpeja.  
La fusta rep ara el castic  
de furta-li, quan branca,  
l'esveltea de son tall.

## **EL CALDERER**

Me digueren un dia que el veren  
usant el seu cisell molt abstret:  
"Es un orfebrer". I aixina contesti:  
De l'amor es metafora son ofici  
des d'aquell mati que la mirà alienat.  
Torna el coure roig en l'or mes fi  
Al fondre-ho, estendre-ho i colpejar-lo:  
son rubor es principi de vergonya,  
sa palidea, de la por al reproche.

## **EL CHIQUET QUE FINGIA PLORAR**

Intentare disculpar a eixe ribaltet  
que aixina es mostra melancolic  
puix se be lo que intenta sa palidea.  
Tendre i templat, a fer gracies li du  
sa travessura i encant li assistix:  
en saliva banya els petals de sos ulls  
per a imitar el plor —aixina riuen les flors—  
i pensa son llagrimas les que mullen sos parpalls,  
pero ¿prensant narcissos pot obtindre's vi?

## **EL QUE TREBALLA LA SEDA**

Aquell a qui a soles nomene  
en alusions i veus indirectes  
es com en bellea a les gaseles;  
en ell poden usar les metafores  
que en elles utilisem:  
es un jove molt templat  
que en la boca agarra la seda  
com la gasela mosega l'herba.  
Mon pit embolica, com un mant,  
el foc de passio que hi ha en l'anima.  
El meu cor es la seua llar

Per mes que vixca en una atra casa.  
¡Beneit siga alla a on estiga!.

## **EL TEIXIDOR**

Parlen i me censuren perque el vullc:  
"¡Millor faries en no voler a eixe jove  
de condicio humil!" I yo responc:  
Si tinguera gran poder sobre l'amor  
aixina molt be ho faria, mes no ho tinc.  
Els instints s'humilien a la boniquea,  
la bellea es un rei que regna a on es para.  
li ame per les perles de sa boca fragant,  
per sa pell nacrada i per les negres pupiles.  
Te dirigix, al girar-se, si li observes  
les mirades de timida gasela que te.  
Llunt de mi vullguera substituir-li,  
¿per quin objecte el canviaria?  
I si se li reprocha el quefer de sa ma,  
Ningu es millor que ell quan descansa.  
Es com una gaseta, els dits del qual  
teixen com si molt be seguiren  
de l'amoros pensament el prim fil;  
contents, juguen  
en el teler els seus dits ballarins,  
com juguen tots els dies en els regnes.  
I si ara els seus dits ya se cansen,  
yo els trauré del seu gran cansanci.  
La trama apreta fort en les mans  
o chafa fort en els peus, com la gasela  
que lluita entre els braços del caçador.

## **EL JOVE GUERRER**

Com l'asberc de ferro batut,  
orgullos, en la ma l'espasa,  
en mig del combat pareixia  
la mar que aboca en rieres  
la sanc dels valents.

## **UNA BRANCA DE SALZE**

Una branca de salze contemplava  
els seus moviments de son tall.  
¡Quant s'esforça la dolça brisa  
per a imitar sa gràcia debades!

### **EL NECTAR DE SA BOCA**

El nectar de sa boca  
se mesura (3) en copes de perles.  
El Gos (4) lladra envejós, i enlluernat,  
acusa al sol quan amaneix:  
en la saliva encara llueixen més les perles  
i son fulgor augmenta les tenebres.  
El que no enten ignora que son rostre  
és un jardí en murtes i roselles;  
en estes flors, se pot dir, li apedregue  
i me sonriu apartant les galtes.

-----

(3)servir el vi, o en general, líquids.

(4)Gos Major és una constel·lació; una de les seues estrelles és Siri.

-----

### **EL TANYEDOR DE LLAÛT**

Acompanya al llaüt que tany en la dreta  
en una veu que dona tan gran tendrea,  
que els coloms, d'entusiasme, se desvien,  
oblidant el portar als seus propis nius  
el menjar que duen per als seus fills.

### **EL SOMI**

Marchant en molta pressa per la nit,  
uns a altres, sense copes, se passaren  
el vi de la letàrgia;  
encorvats sobre el llom del camell,  
pareixien besar les seues pates.  
Refusaren el somi, que era dolç,  
fins a que, com aquell enchisador vi,  
se'ls puja al cap.

## DE L'ARMELER LA FLOR

De l'armeler la flor agarrà un etiop  
quan el vi omplia les nostres copes,  
"Descriu-me-lo", digue un companyer.  
I respongui: "La nit  
d'estreles s'ha cobert".

## VESPRADA EN ELS JARDINS DE MUSÀ IBN RIZQ

I

¡Oh, mansio de Ibn Rizq, a on el coper  
arrastrava el seu mant i nos mesurava!  
Una vesprada recorde en tos jardins  
—¡que ningú censure aquells dies  
en que de sa gran bellea fruïem!—.  
Al separar-nos me'n porti damunt de mi  
l'aroma de l'almesc de la teua esclava.  
Somiava yo que era molt ben valorat  
com si fora un dinar d'or pur i lluent,  
i quan aquell crepuscul i son encant  
passaren en moments de gran alegria  
el meu somi se va fer una realitat.

II

No hi ha un atre lloc com el teu hort:  
jardi brillant, rierols que en preses van,  
es una pagina escrita per la teua ma,  
puix la bellea li ix de la seua bona terra.  
La vesprada se vestix en son palit mant,  
s'embolica el cel en delicats nuvols,  
i nos ompli d'una senzilla intima alegria  
mentres la fosca nit intenta separar-nos.  
Mesura en esta vesprada l'ultima copa  
puix ya s'ha complit el desti del sol:  
ha caigut, i ta drete no pot tornar-lo.  
I ara m'agradaria Musà  
que tu fores Josue.

## ERA UNA NIT

Era una nit la negra ombra de la qual  
cobria la terra  
i el cel blau flamejava en lluminaries.

...Nos despedirem llavors,  
les entranyes ardents del desig.  
...No he tornat a gojar, després de separar-nos,  
i la vida em deixa indiferent.

## **QUE NOSTRE AMOR REGUE EN PLORS**

¡Que nostre amor regue en plors  
els llocs de Naït (5),  
en llagrimas que substituïxquen la pluja!  
...¡Arboreda de l'arenal!  
Res ha canviat entre nosatres  
excepte el Desti; torna,  
queixem-nos junts del Fat.  
No queda en mon viure res que un ale  
que quan busca unir-se a tu sent de nou.  
¡Quants jardins hi ha en an-Nacà,  
agobiats del pes de les flors,  
a on els vents s'impregnen de perfum!  
¡Quantes fonts que juguen en l'eco  
quan l'ombra avança cap ad elles!  
...La suau frescor del zefir  
al recordar-lo se desfa en llaments  
que partixen un ardent cor.  
Son tants els anhels del meu pit  
que l'ànima està angoixada.

-----  
(5) Tant Naït com an-Nacà son llocs d'esplai prop de Granada  
-----

## **VINGUE A L'EIXIR LES PLEYADES**

Vingue al eixir les pleyades  
i s'alluntà quan estes  
aspiraven el vent del mati,  
deixant, baix l'ala de la nit,  
son perfum en la capa oblidada.  
Nit, ¿sap la lluna plena  
que t'he passat en els braços de ta germana?  
He pogut abraçar-la i després,  
quan l'aurora portà el moment del adeu,  
sostingue el mant en una branca



i començà a escampar la roja rosada de les llagrimes.

### **ACI EN MON PIT**

¡Que bon alberc tens  
aci en mon pit!  
¡Ixcà se poguera  
prescindir del adeu!

### **CELS**

El crepuscul tingue cels  
al vore'm en el meu amat  
i envià l'aigua a separar-nos  
i al vent com a espia.

### **COLOM, MOU LES ALES**

Colom, mou les ales  
com els cors que glatixen;  
descen suaument en estos arbres  
com llagrimes que cauen incontenibles  
i pregunta, en la branca  
mes fina de sa copa frondosa,  
si es possible fruir despres de ma partida  
baix la seua noble ombra.  
Quan saludes a l'amic enyorant,  
cuida, germana de l'aire,  
d'este malaltuç d'amor fins a que sane,  
i sa hospitalitat d'amant insomne  
te oferirà les seues roges llagrimes.

### **TU QUE CAVALQUES**

Tu que cavalques, a l'esquerra dunes  
i a la dreta tamarints,  
cap a Naït, un camí que travessen  
els ulls del zefir,  
saluda de la meua part quan aplegues,  
a un amic els ulls del qual  
son com les espases mes penetrants,  
i diu en una vall, junt a un bosc

en les branques del qual els coloms gurronegen:  
"¡Ai bosc, els coloms patixen  
els sentiments del que trist enyora;  
si els coloms sentiren  
lo que mon pit sentix  
cremarien la branca en que es posen!".

## AMANTS

En les teues orelles lluíx Geminis  
com orellals pendents,  
i a la teua dreta, un feix de fermosos astres.  
Eres la lluna; mes, un sol naixent,  
i te rodeja un grup  
de belles que podrien ser estrelots.  
...Digui: ¿Per que la nit me pareix  
eterna? I si no ho es,  
¿per que no se'n va en el dia?"  
...Diuen: "La nit es llarga i la nit no ho es,  
mes, ¿pot discutir-se això entre els amants?"  
...Quan la nit de l'amor cau  
el que dorm no sap  
quant sofrix un amant i lo que amaga.  
...Diuen: Brillen les canes en els seus polsos  
I responc: Les canes llúixen en els meus polsos.  
...Els pits dels homens s'agiten per ella  
com si foren les baines buides de les espases.  
...Si yo vullguera, esclataria entre nosatres  
una guerra d'amants  
i sería la meua senyal la llanguidea.  
Pero ya, noble chicona,  
m'han alcançat nobles mals.  
En l'intenció de vore-la creui la mar de l'Estret;  
les vores lluitaven per la nau  
alla a on es troben els dos mars  
i la mort, resolta,  
per damunt de nosatres es llançava.

## TU QUE VAS A LES TENDES D'AN-NACÀ

Tu que vas a les tendes d'an-Nacà,  
amaga el teu cor d'eixes pupiles:  
una rabera de gaseles ompli el campament  
i te seduirà per a que mires.

No les mogues per a un atac  
que espantaria als lleons,  
fuig d'eixa mirada penetrant  
que ha banyat el meu mant en ses perles.  
Quan se diga: "S'ha salvat la caravana",  
digues: "¿Com poden anar en pau per eixos camins?"  
¿Arquers de la tribu! Se vos ha donat la meua sanc,  
la que abocareu en el dia de l'an-Nacà.  
I no ho proponguereu, mes fon el motiu  
de que la mort s'acostara:  
al girar-vos, trobareu  
els punts mes vitals de l'amant.  
¿Ulls ferits, el plor del qual  
despres de ta partida ompli les meues galtes!  
Entranyes sense consol, ¿quantes vegades  
vullgui calmar l'agitacio que les causares!  
¿Ay cor ardent!  
Mai posi la ma en tu  
per por a cremar-la.  
¿Per que eixa estrela, que els meus ulls miren  
en alienats, no deixa l'horiso?  
¿Per que mos ulls se despullen del somi?  
¿Per que no es nuen de l'insomni?  
¿Que calmarà, censors, vostra ira  
contra este cor que me desvela?  
¿Que voleu atormentant-lo  
si ya s'ha derretit ardent al vostre costat?  
Amics, useu vostra consolacio,  
pregueu a Deu pel que viu enyorant,  
tingau pietat, en la tenebra densa,  
de qui passa la nit entre ses llagrimes,  
banyant la foscor;  
entretingau-me del desig de vore-vos,  
per mes que siga vostre espectre  
el que toque a la meua porta,  
i prometrau-me que nos trobarém,  
puix penseu en la cita que'm consola.  
Si abans de separar-nos  
haguera tingut por de l'injusticia  
de l'amic, hauria segut just  
i ara beuriem  
el vi que quedà d'aquella vesprada.  
¿Que regue Deu aquelles vesprades intimes  
en nubols generosos!  
Deu me la donà i era una vida  
que estranyament fruí

aquell a qui li fon donada.  
¡Quantes fleches vingueren de la teua part,  
les mes mortíferes llançades mai!  
¡Ay dolçors de Naït, recort del qual  
conservare, puix me deixaren camp  
ample per a l'amor!  
Despres de que te n'anares  
la vida ya no es dolça,  
ni es bo per a mi seguir vivint.  
¿Qui me portara notícies teues  
que me diguen veritats?  
¿Sap Babel que som uns homens  
que convertiren sa magia en amulets?  
Gravarem l'oracio en els nostres pits  
i nos protegixc de tots els temors,  
l'oracio que pronuncia el ministre suprem  
que al parlar deixa per darrere l'eloqüencia.

### C) POEMES BAQUICS

#### **ERA UNA CLARA VESPRADA**

Era una clara vesprada la que passarem  
entre copes de vi;  
al caure, el sol  
juntava la seua galta en la terra,  
alçava el zefir els mants dels tossals  
i el cel era una espasa lluent.  
¡Quin bon lloc per a beure,  
a on nomes nos veuen eixos coloms,  
les aus que reflen  
i una branca cimbrant,  
mentres la fosca se beu  
el licor roig del crepuscul.

#### **UN AMIC T'INVITA**

Un amic t'invita,  
quan el crepuscul es com un malaltuç  
la vida del qual s'acaba,  
a la vora d'un riu d'aigües rapides,  
com ta consciencia, limpides,  
i com el teu caracter, dolç.  
Del zefir l'alat oraget ungix

els tossals, i amaga, palpitant,  
els seus plomons i plomes.  
S'havien reunit, com estrelles  
des de diferents horisonts  
i signes del Zodiac, amables donzells.  
En el mateix moment en que el llamp  
en la baina del cel penetrava  
i en els ulls eixien llagrimes de pluja,  
al jardí dirigi una ullada  
i per vore-lo traguí la copa del coper.  
Te recorde en les línies d'alhelis  
que agachen els caps per a vore't;  
detint-te com si fores l'amat:  
estes son les senyals d'un amant  
que sofrí per ta absència;  
acosta't a les seues flors, grogues,  
que pareixen, banyades per la pluja,  
ulls d'enamorat.

### **¡TORNA A OMLIR LES COPES!**

¡Torna a omplir les copes!  
El nubol mostra l'espasa del llamp  
en els flocs dels torrents;  
tranquil com un bonic tito  
que està en el jardí a on bufa el vent  
dient, quan l'arc iris se doblega  
baix les negres robes dels nubols:  
"Prengau vostres provisions  
fins a que el temps es calme,  
puix he donat les ales a la pluja".

### **EL VENT EN EL RIU**

Torna a omplir les copes, encara que acuncen  
els seus oïts les fulles tendres de les murtes;  
unicament son blancs nubols riallers  
que juguen en l'antorcha del rellamp  
i el tropell dels etereus vents en el riu  
com a cavalls cavalcant  
sobre una cota de maya.

### **D) A VALENCIA**

## **ENYOR DE VALENCIA**

Amics que se n'aneu, germans  
de la meua passio, ¡beneits sigau!  
Porteu el meu cor a la lluntana patria;  
el cor a on el recort garde de Valencia.  
Com amnistiats d'un exili yo crec,  
que aneu a relatar, quan aplegueu,  
les penes d'un nostalgic que patix.  
Mes, ¿com podeu despedir-vos  
sense carregar les sabates en besos  
per a oferir-los al pont de Ma'a (6)?

-----

(6)pont que hi havia prop de Russafa en Valencia

-----

## **LA RUSSAFA DE VALENCIA**

¡No hi ha llar com la Russafa!  
Pluges primaverals li donen els nuvols.  
L'enyor per ella i pels meus  
me fan sofrir com al poeta de Mossul (1)

-----

(1)Al-Sari ibn Ahmad al-Kindi al-Raffa (mort en 976) vixque en la cort d'Alepo. Te certs paralelismes en Russafi, com que era sastre i vixque llunt de Mossul, sa terra natal la major part de sa vida.

-----

## **E)ELEGIES**

### **ELEGIA VALENCIANA**

Amics, ¿que li passa al desert  
que s'ha vestit tot de perfum?  
¿Que tenen els caps dels ginets  
que cauen defallides, com ebries?  
¿S'ha desfet en trossos l'almesc  
en el camí reposat del zefir,  
o algu ha pronunciat el nom de Valencia?  
Amics, detingau-se junt en mi  
puix parlar d'ella du la frescor

de l'aigua a les fogoses entranyes.  
Detingau-vos en calma i calmeu vostra set,  
puix es segur que vindrà la pluja  
i regarà la Russafa i el Pont (7).  
Es ma patria, i alli, sent pollet,  
s'encanonaren de plomes les meues ales,  
i la seua terra m'acollí com un niu.  
Principi d'una dolça amada vida  
en les primícies de la joventut.  
¡Mai permeta Deu que oblide  
que'm seduíres quan era jove!  
Allí vestíem la capa de la fadrinea,  
i ara estem despullats dels seus adreços  
encara que ella seguixca tota enjoyada.  
¡Ay, llar de nostra primerenca edat!  
¿Com nos hem alluntat tant  
d'aquella jovenea i d'aquell temps?  
¡Ay, amada regio recort de la qual  
no me ve a les meues entranyes  
sense que tire llagrimes roges!  
¿Acas ser la patria d'un chicon  
li obliga a amar-la mentres vixca?  
No hi ha atra igual, plena d'almesc,  
a on el zefir plena ses odres de perfum;  
plena de plantes, en flors d'or i argent  
en les galtes de l'amada terra,  
i riuets, capsules de la Via Lactea,  
que tapen ses vores d'entreteixides flors.  
Bella com lo millor d'una vida que fon dolça;  
es alegre com lo mes fermos  
d'una antiga joventut que ya passà.  
Diuen ells: El paraís nos descrius.  
—¿I com podra ser el dit paraís  
en un atre dels mons? —els conteste.  
Valencia es aquella esmeralda  
per a on camina un riu de perles.  
Es una novia la bellea de la qual  
Deu li ha donat per a despres  
concedir-li la joventut eterna.  
En Valencia es eterna la força del mati  
puix el sol juga en la mar i l'Albufera.  
Els bufits dels vents apedreguen  
a les estreles en les seues flors  
i per por ningun dimoni s'acosta ad ella.  
Encara que la ma de la separacio  
haja estes entre tots nosatres

distàncies que el viager tarda un mes  
en recórrer, València se guix sent  
la perla blanca que m'allumena  
per a on se vullga que yo vaja,  
¿qui per sa lluentor se pareix mes a la lluna?  
Llocs ya lluntans, quan pense en ells  
sent que ya passà lo mes dolç de la vida.  
Amics, vaig ad ella perque es la patria amada,  
a la qual humilment incline yo el pit.  
No allunti d'ella mos passos, deixant-la  
—si aixina fora, que mes espardenyas  
no tornen a besar les seues verts praderes—;  
fon el respecte a una terra d'homens lliures  
i jovens valents lo que m'alluntà d'ella;  
homens nobles que destrui el destí,  
pero si s'acabaren els seus dies,  
¿com vaig a queixar-me del pervindre?  
Dormits en el si de la terra,  
La mort alçà sobre ells les tendes grises.  
Passaren, i uns son estreles fugaces,  
puix Deu no vullgue fer en ells constelacions,  
i uns atres els sobrepassen quan volen,  
adelantant sense esforç  
als nobles i frescs cavalls.  
Tots te rebien en gran goig  
i intel·ligent conversacio,  
i, al tallar-se les seues vides, se portaren  
com la lluna que s'amaga en noviluni.  
Esta es la gloria d'estos homens unics  
la fama dels quals creixque entre les criatures.  
Sa perdua afligi als meus ulls i a les entranyes,  
me va fer plorar i encengue eixes cendres.  
Es tanta la tristor per haver-me alluntat  
d'ells, que no trobe el que m'alegre  
ni ma pena entretinga.  
Quan pregunte als viagers esperant  
bones noticies, me donen roïnes;  
si els parle de coses agradables  
que conegui llavors, me parlen  
d'una cosa que m'atormenta:  
la cara d'un amic ya perdut  
que viu en l'alcasser de sa sepultura.  
Lluint com l'aurora, yo gojava  
observant la força de son semblant  
com l'insomne que saluda a l'alba.  
Era un chicon de bona llarguea,



generós en l'escasea i l'abundancia.  
Entre les llances i la ploma moguia  
els seus dits desembolts com a clars nubols.  
Alt i flexible, pareixia l'asta  
d'una morena llança.  
Sense contar sa noblea, ho adreçaven  
virtuts paregudes al bon vi.  
Brillant en les seues accions, es mostrava  
mes lluent que el sol en el crepuscul.  
¿Pot haver bon auguri llunt de sa tomba  
per a qui a la vora del sepulcre  
humitejà sos parpalls?  
Les nits han tancat sos plecs  
i m'han privat de fermea i paciencia.  
¡No retinga son rec el plor del nubol  
que veu la boca somrient de les flors!  
No invoque ara al nubol per a escusar les meues llagrimas,  
mes tinc que escusar-me  
per haver-me alluntat del seu costat.

## UNA ELEGIA

La flecha de la mort donà en el blanc.  
¡Ay! Qui s'esmera al disparar encerta.  
...Eras la vida ininterrompuda  
pero acabà quan encara era dolça i agradable.  
Esperar cada dia nostre encuentre  
m'ha fet envellir  
quan els meus anys encara no ho demanen.  
¿Per a que vaig a encendre't  
els focs del meu cor  
en una flama en cada rima?  
Abans de perdre't  
m'havia despedit de viagers  
que s'absentaven i tornaven de nou.  
¡Com em torba recordar-te  
quan l'estrela s'afona i desapareix!  
Sent, desesperadament,  
la mort de l'amat  
com qui ha perdut la joventut,  
i ¿quin sentit te la vida  
sense joventut ?  
Lo mateix es morir o envellir.  
¡Quantes nits de dolor,  
horribles com l'aurora de la vellea,

he de sofrir en vela, gemecant!  
Mon pit es crema mes i mes  
conforme puja la riuada de les meues llagrimes:  
el sofriment del cor  
permet esta unio de contraris.  
...Potser que davant del boti de l'ominiscencia  
ya no penses tornar.  
...¡Oh Abd Alà! Crit de desesperacio,  
¿tinc que esperar resposta d'una tomba?  
Escolta'm, es un consol  
que les meues paraules apleguen a tu.  
Els ulls s'entristixen davant del sepulcre,  
present entre nosatres com un vel,  
que't guarda en el tumul estret  
com la baina guarda l'espasa.  
¡Ay amic d'homens nobles,  
per als que la mort alçà  
les seues tendes en lo mes alt del cementeri!  
...¡Quins fermosos jardins, a on bufen  
alens de tristor i es disolguen,  
feren floreixer la rosa de ta galta  
i en mon cor es mesclaren  
les llagrimes en els besos!  
¡Que Deu escampe son rec sobre tu!  
Ademes de la pluja dels nubols  
—potser que la terra ya estiga farta d'ella—,  
li conve a la teua tomba  
un atre rec abundant;  
per això demane per a tu aigua  
a la font dels meus ulls i als nubols.  
S'averkonyixen les meues llagrimes de son gust salat  
al recordar les teues dolces robes,  
i una darrere d'una atra, roges,  
vacilen en mos ulls, perplexes.  
¡Que nubols del mes negre almesc  
amenacen ta tomba  
i sobre ella caiguen  
i en ta terra les llagrimes se junten  
per a aplegar, perforant-la, al teu cos!

## F)UNS ATRES POEMES

### EN EL MEU SOMI MOGUT

En el meu somi mogut digui a un espectre:  
"Esta nit has passat de la teua tomba

a un cor, ¿com tu has pogut en tot això  
trencar fàcilment estes tres foscors (9)?"

-----

(9)s' està referint a la tomba, la nit, i el cor

-----

## **A LA MORT DE YUSUF**

I

Reba pluja, vida eterna i salutacions  
la sanc esguitada en el caminet.  
Gota a gota anà derramant-se  
i en ella s'ha ungit la terra.  
...Res hi ha més trist que mon plor per Yusuf  
i les llagrimes que aboque sobre sa tomba.

## **FELICITACIO PER A UN RECENT NAIXCUT**

El cel de la victòria  
te una nova estrela.  
En ella comencen les nobles accions,  
la generositat,  
i es preparen l'assemblea i el corteig.  
...Albixeres te siguen donades pel chiquet,  
eixe cadell de lleó  
—realment, fort lleó—.  
Alegra't en ell  
puix naix un ser afortunat, l'albada del qual  
enorgullix i meravella a este segle.  
...i la seua dolça paraula es aigüamel.  
S'ha complit el desig més difícil,  
aquell que el noble anhela i persegueix.

## **AL MEU AMIC AMIR**

Amir, ¿a on està l'Umair dels trossalets de Yemen?  
Els vents Amir, nos han arrastrat,  
aixina com la gran distància,  
les circumstàncies adverses i una absència  
que ha durat deu llargs anys.  
La conversació torna

als mes agradables temes que mou  
i lo grat recorda lo agradable  
per qualsevol motiu.  
¡Ah! Parlem d'aquell blanc tossalet  
que tira en falta el cor de ton germa,  
trist i malaltuç d'enyorança;  
porta-nos de les seues costeres al pla,  
deixa que en estes nits nostres cavalcadures  
es recuperen del cansanci;  
aparta la vista del tossalet  
i entre les dunes pregunta  
per aquell temps dolç;  
doni als seus grans arbres:  
"Arbres ennoblits per Abu Amir (16)  
unfleu-vos davant dels nubols del seu rec"  
¡Ay dolçor de l'aigua i de l'ombra!  
Afavorix a este crepuscul  
que te saluda movent les branques.  
¿Que te vostra densa ombra  
la penumbra de la qual s'extinguix  
encara que es desbordà per al desterrat?  
¿Va a consumir-se la meua anima de set al vostre costat?  
Temau a Deu en l'agonia  
de vostre amic absent.  
Per tu, arbreda, deixarem les planes  
buides de nocturnes cavalcades  
mentres la fosca resona  
en soroll d'acampada,  
i hem passat la nit  
complint en el nostre plor  
un deute de llagrimes a ta terra  
per un amic que, si torna del seu amor  
per les ruïnes, anirem a saludar  
demanant generositat a les llagrimes  
per a que en ell se faça  
el brocat de l'herba.  
Pregunta a ta forta ribera regada,  
a on es mouen les murtes,  
per uns jovens que foren  
lo millor de son llinage,  
les virtuts dels quals nomes son recorts,  
que realisaven nobles accions  
i a vegades s'alegraven en el vi,  
fins a que, al aplegar al final de la copa  
gojant del plaer fins al llimit,  
partien plens de magnanimitat

i giraven sobre les estreles mes lluent:  
l'ebrietat es mostrava en els seus flocs  
com el zefir en les llengües dels turbants.  
Conquistaven els versos en la ploma  
i afermaven els arrels dels araps.  
Vingueren a Mequines  
que en la brillantor d'estes gales  
se convertí en una maravella.  
No hi ha terra com Mequines de Saitú.  
¡Quin espectacul mes bonic  
tan digne de vore's!  
Si vullgues, amic meu,  
tornaries en mi a Sueca  
des del seu occident en ruïnes.  
El vent del crepuscul  
ungix els mants dels humits tossals,  
i en la lluentor mes agradable de les nits  
es possible parar-se en Masila.  
Eren aquells dies, els passats,  
com safarejos d'argent en el mati  
en crepusculs d'or,  
o be chicones perfumades,  
vestides de llum i ombra,  
mes desijables que besar llavis frescs.  
Amic, la ma del temps fixa  
en cada bona accio una part de desgracies,  
domina, puix, tes llagrimes,  
no t'afligixes per la desgracia,  
puix l'home seguix el cami de son pare.

-----

(16)descendents d'Abu Amir Almanzor que foren reis taifes de  
Valencia.

-----

## G)LLOES

### LLOA D'ABU YAFAR AL-WAQQASI (10)

I

Engrandida siga ta casa i lloada,  
santificat siga ton noble rostre,  
les teues mans siguen exalçades  
per tants dons que nos dones:  
els beneficis que repartixes les sobrepassen.  
¡Oh protector, favors del qual  
cobrixen tota la terra!

¡Ay si algu me parlara de la meua terra,  
la que fon saludada  
per una pluja resonant!  
El visir m'ha regat, al visitar-me,  
en els seus favors, superant  
els meus desijos i esperances.  
En ell uns corsers i uns jovens  
cap a mi s'encaminen i viagen:  
els grans beneficis que m'ha donat  
encara que no me presente junt aquells  
que revolotejant boren al seu voltant.  
Mes vullgut en la tribu que la pluja  
es aquell que no dorm en el campament  
mirant i espiant els llamps.  
A voltes a la pluja envege  
perque Abu Yafar li demana  
quan el cel està gris i la pastura seca.  
Si la pluja regar vullguera ma casa,  
se sap quina va a ser ma resposta.  
Quan torne mos ulls a les seues obres  
veig que a tots afavorix.  
Cobrixc la meua gratitut en els fermalls  
que vol Abu Yafar, vers i prosa,  
i davant d'ell m'incline a besar la seua ma.  
La generositat, home magnanim,  
vol la seua riquea,  
¿fins a quan, en esta epoca avariciosa,  
vas a donar en llarguea?  
El mon canvia mentres la teua opinio  
permaneix en lo mes alt;  
rebre lloances es la teua costum  
puix el generós es sempre generós.  
¿Qui pot fer perfectes els favors  
en este temps sino un home noble  
la finalitat del qual es completar sos beneficis  
com el visir al-Waqqasi?  
Entre les criatures no hi ha ningun com ell.  
Es un home que pisa les estreles  
en les seues espardenyes; sa noblea està,  
com el seu llinage, en les altures;  
l'eloquencia en ell aplegà al llimit,  
son penetrants les seues paraules  
si parla en senzillea,  
i comprensibles quan son retoriques.  
Se perpetua en la seua familia un noble  
i clar llinage de grandea,

homens vestits en la bonea de les seues accions;  
entre els joves està present  
la calcigada de les seues glories,  
i entre els vells, l'orgull es antic.  
Si en els pilars de sa casa  
no contasen en secretari  
sa rectitut podria descobrir-lo.  
Els han mort, pero en tu la gloria  
no mori: sa noblea encara està viva  
encara que el temps els seus ossos se menjara.  
¡Oh tu, el mes lloat dels homens,  
que podries passar-te sense eixe titul  
puix el nom del gran es gran!  
Faig correr les teues noves i mes tart  
me meravella sentir-les repetides  
i notar el seu perfum;  
de la teua lloança per la terra tota  
s'esten la fragancia  
com s'introdueix la brisa en els encanyisades,  
que, amaga als oïts,  
corre sense ocultar-se al que l'aspira;  
i oculta, difon la lloança  
pel seu aroma: el recort  
del generos està segellat en ambar.  
Que la vida eterna t'acompanye,  
i tot lo que guarda la teua porta  
siga un verger i un paraís  
a l'ombra de la gloria i perdurable noblea,  
mentres tinga multituds  
l'atri de ta casa,  
i siga el estar en tu, vore't i saludar-te  
la rao de que vinguen tots els que tenen diadema.

-----  
(10) Visir d'Ibn Hamusk. Sogre i ma dreta de Ibn Mardanis, cap de la  
rebelio de Valencia. Mori l'any 1179.  
-----

## **LLOA D'ABD AL-MUMIN EN GIBRALTAR**

Si des de el Sinai hagueres anat cap al foc  
de l'ortodoxia, hauries adquirit  
sabiea i tota la llum  
que pogueres desijar d'una flama  
el floc de la qual no s'alça per al viager,

ni s'encengue per al que te fret:  
l'inspiracio del bon cami, llum profetica  
que expulsa les tenebres de la vanitat.  
En la por a Deu l'alimenta, constantment,  
aquell que dejuna al migdia i resa en la nit,  
fins a tal punt que tot ho illumina  
des de la foguera de la fe que estava  
baix les cendres de l'impietat amagada.  
Es una llum que Deu guardava com preciosa  
en el si del mon fins a els temps del Madhí,  
prodigi com el sol lluent  
que antecedi a l'atac del rei caisí (11).  
¡Casa del princip dels creyents,  
ben assentada al peu de l'ortodoxia,  
basada en les columnes de la força i de l'imperi  
i sobre el fonament  
de la purea i de la santitat,  
beneida sigues entre totes les cases!  
El teu amo ha construït el seu palau  
en la confluencia dels mars (12).  
Es la calcigada d'un profeta que els homens  
Seguixen entre lloances i crits d'alegria.  
¡Beneides siguen les seues espartenyas,  
alla a on te porten,  
i perfumen camins i senders!  
¡Caminen orgullosos, a on s'alce  
la llança de la fe, en la bandera  
del triumf desplegada  
sobre els dos continents  
en la ma d'un home devot,  
sancer i temeros de Deu,  
que viu en mistic transport  
des de la seua ment al mont sant!  
Des de la vora de l'Estret  
pujà a les naus i les chillà:  
¡Barcos incomparables, camineu!  
I caminaren portant el desig  
de Deu per voluntat del rei  
que demana ajuda a Deu i en Ell es victorios.  
Els barcos al moure's s'inclinaven  
com si se prosternaren i, a l'alçar-se,  
oferiren a Deu les seues lloances.  
A l'avançar per la mar de l'Estret,  
deixaven les vores perplexes i indecises:  
¿l'alegria movia els plecs de les ones  
o travessava la calma les entranyes de l'abisme?



Podriem dir que caminaven per la terra  
humida en la sanc de les espases  
que se liquaren per la seua força  
a l'encendre el foc del combat.  
Aquell que es amo dels barcos,  
i de xarcies com cabells trenats i al vent;  
en el perfum i suavitat de son caracter,  
ha enchisat a les aigües i als vents.  
De dins de les naus gravides  
fluixen l'alcamfor i l'ambar roig:  
se dirien que suren  
entre les pales dels remes,  
en un aigua de roses vermelles,  
o que travessen la corrent  
volant com agües predadores.  
I remen orgullosos,  
sobre la mar feta per la ma  
generosa d'un rei,  
fins alcançar el mont de la Victoria (13)  
en la fragor de la seua radiant claritat.  
¡Que admirable es el mont de la Victoria,  
lloat i famos entre tots els monts!  
Orgullos d'aspecte, enfosquit,  
envolicat en un mant de nubols,  
expressa en la seua ombra la proteccio  
d'un magnanim i generós rei;  
sobre el front coronat, les estreles,  
com a dinars s'alcen,  
i pels favors que sumen del seu pols  
li ungixen els flocs dels astres.  
Vell, sense dents per haver agarrat  
entre els dents la fusta dels segles,  
coneixidor i ple d'experiencia  
de la fortuna favorable i la contraria,  
la conduix, igual que el cameller  
guia la caravana;  
encadenat, giren els seus pensaments  
sobre son fantastic poder,  
sobre el passat i el futur;  
i seguix en silenci,  
en el cap inclinat, reflexionant;  
embolicat en la calma, amagades les faccions  
com si li entristira l'amenaça  
de ser destruït i arrancat (14)  
¡Ben se mereix estar tranquil d'atencions  
encara que tremolen uns atres monts!

Li es prou com a merit  
que li hagen aplegat a les costeres les sabates  
d'un rei agrait i generós,  
per les quals preten l'intercesio  
d'un Imam enterrat  
en les costes d'Occident;  
espera constant una idea prefixa  
i decretada per al dia del Juï,  
fins que es presente en l'agonia del mon  
demanant que's complisca la promesa  
abans de que les trompes sonen;  
i mirant a Occident, espere,  
com aquell que passa la nit junt a l'Esmir(15),  
la força d'una espasa  
desembainada en Occident  
que, en tota sa lluentor, caura  
sobre els rencorosos que no tenen fe.  
Aci està un rei que portà la grandea a esta epoca  
i tingue coses realment importants;  
realisà sense retart els seus somis  
tant en la religio com en el mon;  
no tirà al blanc  
sense que l'exit guiara sa flecha;  
se pot dir que te en tot el temps  
el poder de humiliar i esclavisar al mon.  
El seu eixercit es notable, en son corteig  
figuren reis destronats i vençuts,  
els que se someteren a la seua força  
i s'humiliaren davant del seu poder  
sobre vides i facendes,  
despres d'haver-se resistit a les seues ordens,  
quan encara era possible el seu perdo.  
Aixina escaparen de la guerra  
sense que se'ls puga dir que son incapaços  
per a lluitar en sabres i en piques  
—que ningu ignore les mellades espases  
que duen en la ma ni les llances trencades—,  
puix quan es manifesta el desig de Deu  
combatent només es derrota a la gent:  
qui busca les causes de les coses  
no es sorpren en el numero chicotet  
ni comfia en el gran.  
La mar de nou s'ha secat a colp de vara  
i la terra s'ha afonat en el foc de les canyerries;  
perque es l'espasa que prengue Deu  
al poderos guia

com a defensa contra les amenaces,  
i si el Madhi sostinguera el manec d'eixa espasa  
sería famos el lloc a on caiguera el fil.  
El sol quan recorda a Moises,  
no s'oblida de Josue,  
aquell que als poderosos someté.

-----

(11)al-Mumin era de la tribu arap dels Qays Aylan.

(12)es una alusio al Corà, XVIII, 59-60; en el que Moises li digue a Josue que no pararia fins que no aplegara a la confluencia dels dos mars.

(13)en Gibraltar

(14)alusio al Corà LXIX, 13-16, que diu que quan bufe la banya la terra sera destruïda i el cel es desgarrarà.

(15)es un riu prop de Ceuta

-----